

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації
Кафедра психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Затверджено

Науково-методична рада ДПУ,
протокол від «16» 09. 2025 р. № 1

Голова НМР

Іван ШЕМЕЛИНЕЦЬ

Робоча програма навчальної дисципліни

ФІЛОСОФІЯ НАУКИ

для підготовки здобувачів вищої освіти

третього (освітньо-наукового) рівня

денної та заочної форм навчання

галузь знань Д «Бізнес, адміністрування та право»

спеціальність Д4 «Публічне управління та адміністрування»

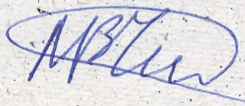
освітньо-наукова програма «Публічне управління та адміністрування»

статус дисципліни: обов'язкова

Грінь – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки» складена на основі освітньо-наукової програми «Публічне управління та адміністрування» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності D4 «Публічне управління та адміністрування», затвердженої Вченою радою Державного податкового університету «29» травня 2025 року (протокол № 15)

Укладач:

Леонід ЧУПРИЙ, д.політ. н., професор,
професор кафедри психології, педагогіки та
суспільних дисциплін

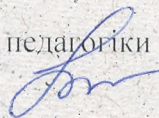
Гарант ОНП
«Публічне управління
та адміністрування»

Олександра ВАСИЛЬСЬКА, д. н. з держ.
упр., професор, професор кафедри
менеджменту та публічного управління

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою психології, педагогіки та суспільних дисциплін, від «04» 09 2025 р. № 2

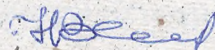
Завідувач кафедри психології, педагогіки
та суспільних дисциплін

Ірина ІСТУХОВА, к.п.н., доцент

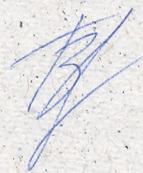
Розглянуто і схвалено на засіданні вченої ради Факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації, від «11» 09 2025 р. № 2

Голова вченої ради факультету
соціально-гуманітарних технологій,
спорту та реабілітації

Наталія ЗИКУН, д.н.з соц.ком., професор

Завідувач
навчально-методичного відділу

Ганна ГРИЦУК, доктор філософії

Регістраційний № _____

ЗМІСТ

1. ПЕРЕДМОВА	4
2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. КОМПЕТЕНСТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
6. ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	13
7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	13
8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	17
9. ЛИСТ МОНІТОРИНГУ	19

1. ПЕРЕДМОВА

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна нормативної підготовки «Філософія науки» є базовим елементом підготовки аспірантів, оскільки формує необхідні знання з філософії науки, що віддзеркалюють сутнісні характеристики науки, її форми, методи, підходи прийняті в науковій спільноті. В умовах формування інформаційного суспільства та активізації наукових досліджень в багатьох галузях необхідна методологічна підготовка аспірантів, формування їх філософської культури як теоретичного підґрунтя університетського рівня підготовки спеціалістів та актуалізація національної свідомості майбутньої суспільної еліти. З огляду на стратегічне значення публічного управління для розвитку суспільства та держави, а також складність і багатовекторність його досліджень, важливим є використання системного підходу, який дозволяє комплексно аналізувати соціально-економічні системи, їхні закономірності та взаємозв'язки, що робить методологію ключовим інструментом у підготовці керівних кадрів та розвитку управлінської науки.

Метою навчальної дисципліни є ознайомлення аспірантів з філософським аналізом специфіки сучасного стану світової та вітчизняної науки, перспектив їх розвитку та взаємодії з іншими сферами життєдіяльності суспільства. Дисципліна також спрямована на формування філософської культури аспірантів як теоретичного підґрунтя університетського рівня підготовки спеціалістів та актуалізація національної свідомості майбутньої суспільної еліти.

Завданнями навчальної дисципліни є дослідження специфіки філософії науки як особливого типу гуманітарного знання та як навчальної дисципліни, аналіз характеристики історичного розвитку основних напрямків та методологічних прийомів вирішення головних проблем філософії науки, розгляд методологічних, структурних, ціннісних засад науки, особливостей наукового пізнання.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліни-пререквізити: «Методика викладання та інноваційні технології в педагогіці (тренінг)». Дисципліна-постреквізит: «Методологія, організація та технологія наукових досліджень».

Методи навчання.

У навчальному процесі дисципліни використовуються наступні методи та форми навчання:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
 - словесні, наочні, практичні методи;
 - індуктивний та дедуктивний метод;
 - творчі, проблемно-пошукові методи;
 - навчальна робота під керівництвом та самостійна робота.
2. Метод стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:
 - метод стимулювання інтересу до навчання (створення ситуації інтересу при викладанні матеріалу, початкові дискусії, аналіз життєвих ситуацій);
 - метод стимулювання обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, вимоги до вивчення навчальної дисципліни, заохочення);
3. Методи контролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:
 - метод усного опитування;
 - письмовий контроль;
 - тестові методи;
 - екзамен

Форми організації занять: навчальний процес здійснюється у формі лекцій-презентацій, виконання тестових завдань, підготовки аспірантами усних та письмових відповідей на теоретичні запитання, виконання ситуаційних вправ, участі у круглих столах, підготовки тез до конференцій; робота з нормативно-правовими джерелами, опрацювання матеріалу за першоджерелами, науковою і спеціальною літературою тощо.

Форми та засоби діагностики результатів навчання. Для денної та заочної форми навчання поточний контроль проводиться у вигляді підготовки індивідуальних завдань, участі у роботі на семінарських заняттях.

Для денної та заочної форми навчання передбачено підсумкове тестування на платформі

Moodle.

Підсумковий контроль передбачено проводити у формі екзамену.

Організація поточного та підсумкового контролю здійснюється з використанням засобів дистанційного навчання в системі Moodle.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристика навчальної дисципліни для здобувачів третього (освітньо- наукового) рівня вищої освіти (90 год/3 кредити ЄКТС)

Показники	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС - 3	Обов'язкова	
Модулів - 2	Рік підготовки	
Змістових модулів - 2	1- й	1- й
Загальні кількість годин - 90	Семестр	
	1- й	1- й
	Лекції	
	16 год.	4 год.
	Семінарські	
	14 год.	2 год.
	Самостійна робота	
	58 год.	82 год.
	Індивід.-консультаційна робота: 2 год	
	Форма підсумкового контролю: екзамен	

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні володіти наступними компетентностями та програмними результатами навчання:

Компетентності	Результати навчання
ІК. Здатність ідентифікувати комплексні проблеми в галузі публічного управління та адміністрування, у тому числі в дослідницько-інноваційної діяльності, та пропонувати підходи до їх вирішення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або практики публічного управління та адміністрування, презентувати отримані результати і вести наукову дискусію.	ПРН01. Знати сучасні наукові концепції (теорії), термінологію, історію розвитку та сучасний стан наукових знань, ідентифікувати теоретичні й практичні проблеми публічного управління та адміністрування.
ЗК 01. Здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.	ПРН02. Знати та дотримуватися основних засад академічної доброчесності у науковій, освітній (педагогічній) та практичній діяльності.
	ПРН03. Знати та уміти застосовувати загальні та спеціальні методи наукового пізнання, закони, закономірності та принципи управління для розв'язання проблем публічного управління та адміністрування; автономно вибудовувати логіку і послідовність наукової роботи, опрацьовувати дані для вирішення завдань в межах власної наукової роботи та нести відповідальність за якісне виконання етапів та розділів

ЗК 02. Здатність переосмислювати наявне та створювати нове цілісне знання та професійну практику і розв'язувати значущі соціальні, наукові, культурні, етичні та інші проблеми.	дослідження, ефективно організовувати свою діяльність щодо вчасного виконання роботи.
ЗК 04. Здатність до самовдосконалення та досягнення професійної майстерності.	ПРН06. Уміти визначати, оцінювати й обґрунтовувати пріоритетні напрями сталого розвитку на різних рівнях публічного управління та адміністрування, а також певних етапах демократичного державотворення

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти денної форми навчання (90 год/3 кредити ЄКТС)

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Семінарські (практ. лаборатор. заняття (год.)	Інд.- конс. робота (год.)	СРС (год.)	Усього (год.)
МОДУЛЬ І. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ФІЛОСОФІЇ НАУКИ						
ЗМ 1 (Теми №1-3)						
T1.	Наука як предмет філософського аналізу	2	2	0	8	12
T2.	Філософія науки XIX ст.: генеза та етапи розвитку	2	0	0	6	8
T3.	Основні підходи та школи в науці XX - XXI ст.	2	2	0	6	10
Усього за модулем:		6	4	0	20	30
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
МОДУЛЬ II. ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ НАУКИ ЯК СОЦІАЛЬНОГО ІНСТИТУТУ						
ЗМ 1 (Теми №4-9)						
T4.	Філософські методи пізнання та можливості їх застосування в науці	2	2	0	8	12
T5.	Наука як соціальний інститут	2	2	0	4	8
T6.	Наука і мораль.	2	2	0	10	14
T7.	Науково-технічний прогрес та особливості сучасної науки	2	0	0	4	6
T8.	Філософські проблеми соціально-гуманітарних наук	2	0	0	6	8
T9.	Круглий стіл: Етика науки. Наукова комунікація та наукові публікації	0	4	2	6	12
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Усього за модулем:		10	10	2	38	60
Форма підсумкового контролю – екзамен						
Усього за навчальною дисципліною:		16	14	2	58	90

Для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти заочної форми навчання
(90 год/3 кредити ЄКТС)

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Семінарські (практ. лаборатор. заняття (год.)	Інд.- конс. робота (год.)	СРС (год.)	Усього (год.)
МОДУЛЬ І. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ФІЛОСОФІЇ НАУКИ						
ЗМ 1 (Теми №1-3)						
T1.	Наука як предмет філософського аналізу	2	0	0	8	10
T2.	Філософія науки XIX ст.: генеза та етапи розвитку	0	0	0	10	10
T3.	Основні підходи та школи в науці XX - XXI ст. .	0	0	0	10	10
Усього за модулем:		2	0	0	28	30
МОДУЛЬ II. ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ НАУКИ ЯК СОЦІАЛЬНОГО ІНСТИТУТУ						
ЗМ 1 (Теми №4-9)						
T4.	Філософські методи пізнання та можливості їх застосування в науці	2	0	0	10	12
T5.	Наука як соціальний інститут	0	0	0	10	10
T6.	Наука і мораль.	0	0	0	10	10
T7.	Науково-технічний прогрес та особливості сучасної науки	0	0	0	8	8
T8.	Філософські проблеми соціально-гуманітарних наук	0	0	0	8	8
T9.	Круглий стіл: Етика науки. Наукова комунікація та наукові публікації	0	2	2	8	12
Усього за модулем:		2	2	2	54	60
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю – екзамен						
Усього за навчальною дисципліною:		4	2	2	82	90

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ І. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ФІЛОСОФІЇ НАУКИ

Т. 1: Наука як предмет філософського аналізу

План лекційного заняття:

1. Філософський аналіз науки.
1. Функції філософії у науковому пізнанні.
2. Філософія науки і наукознавство.

План семінарського заняття:

«Філософія – Наука - Філософія науки»

1. Основні філософські підходи в методології наукового пізнання.
2. Роль та функції філософії у науковому пізнанні.
3. Філософія науки як особлива філософська дисципліна.
4. Предметне і проблемне поля філософії науки.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Історичні типи наукової раціональності
2. Наукознавство і філософія науки
3. Історичні типи взаємозв'язку філософії і науки.
4. Зв'язок філософії науки з історією науки та іншими дисциплінами.

Рекомендована література: [1, 2, 4, 5, 6, 8, 12, 18,19-21, 22-24, 25, 29 30].

Т. 2: Філософія науки ХІХ ст.: генеза та етапи розвитку

План лекційного заняття:

1. Загальна характеристика та основні ідеї «першої» та «другої» хвилі позитивізму.
2. Конвенціоналізм А. Пуанкаре.
3. Філософія науки неопозитивізму
4. Марбурзька школа неокантіанства.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Загальні особливості позитивізму. Форми позитивізму.
2. Наукове пізнання в осмисленні неокантіанства.
3. Філософія науки прагматизму.

Рекомендована література: [2, 3, 4, 5, 6, 8, 12-18, 19-21, 22, 23, 26, 27, 29, 30].

Т. 3: Основні підходи та школи в філософії науки ХХ - ХХІ ст.

План лекційного заняття:

1. Динаміка росту наукового знання у постпозитивізмі.
2. Концепція росту наукового знання Карла Поппера
3. Концепція наукових революцій Томаса Куна.
4. Концепція конкуруючих “дослідницьких програм” Імре Лакатоса.
5. Філософія посмодернізму. Цінності філософії епохи посмодернізму

План семінарського заняття:

«Філософія науки ХХ століття»:

1. Критичний раціоналізм К. Поппера
2. Теорія наукових революцій Т. Куна
3. Методологія науково-дослідних програм І. Лакатоса

4. Концепція методологічного плюралізму П. Фейєрабенда
5. Еволюційна епістемологія С. Тулміна

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Лінгвістична філософія
2. Антипозитивістські концепції в філософії науки XX в. Неораціоналізм.
3. Концепція «нового раціоналізму» і «нового образу» науки Г. Башляра.
4. Філософія процесу А.Н. Уайтхеда.
5. Структуралізм.
6. Постструктуралізм.

Рекомендована література: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 12, 18, 19-21, 22-24, 27, 29].

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II.
МОДУЛЬ II. ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ НАУКИ ЯК СОЦІАЛЬНОГО
ІНСТИТУТУ

Тема 4: Філософські методи пізнання та можливості їх застосування в науці

План лекційного заняття:

1. Діалектичний метод.
2. Феноменологічний метод.
3. Герменевтичний метод.
4. Синергетика як метод науки.
5. Трансцендентальна аналітика.

План семінарського заняття:
«Філософські методи пізнання»

1. Діалектичний метод.
2. Феноменологічний метод.
3. Герменевтичний метод.
4. Синергетика як метод науки.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Некласичні концепції діалектики.
2. Особливості аналітичної філософії та методології в науці.
3. Методологія постмодернізму

Рекомендована література: [1, 2, 4, 5, 6, 8, 12, 18, 19-21, 28, 30].

Тема 5: Наука як соціальний інститут

План лекційного заняття:

1. Соціокультурна сутність науки
2. Наукова комунікація
3. Норми та цінності наукової спільноти

План семінарського заняття:
«Наука як соціо-культурне явище»

1. Наука - особливий соціальний інститут
2. Соціокультурна сутність науки
3. Наукова комунікація
4. Норми та цінності наукової спільноти

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Соціальні параметри наукової професії

2. Інституціональне розуміння науки
3. Соціологія науки
4. Зв'язок науки з іншими соціальними інститутами
5. Масив наукових публікацій

Рекомендована література: [1, 2, 4, 5, 10-18, 19-21, 22, 23, 26, 28, 30].

Тема 6: Наука і мораль.

План лекційного заняття:

1. Етика як наука про мораль.
2. Моральний вибір і моральна відповідальність.
3. Професійна відповідальність ученого.

План семінарського заняття:

«Етика науки»

1. Свобода наукового пошуку і соціальна відповідальність вченого
2. Основні теми етичного обговорення науково-технічної діяльності.
3. Наукове пізнання: свобода і контроль.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Наука і мораль.
2. Етика науки.
3. Етика і деонтологія.

Рекомендована література: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 12, 13, 18, 19-21, 24-30].

Тема 7: Науково-технічний прогрес та особливості сучасної науки

План лекційного заняття:

1. Науково-технічний прогрес (НТП)
2. Науково-технічна революція: сутність, закономірності та соціальні наслідки.
3. Наукові революції: їх сутність і роль в пізнанні.
4. Роль науки в подоланні сучасних глобальних криз.
5. Поняття цивілізація. Основні типи цивілізацій в історії людства.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Основні риси постнекласичної науки.
2. Ідейно-світоглядні установки науки.
3. Роль науки в подоланні сучасних глобальних криз.

Рекомендована література: [1, 2, 5, 6, 8, 12-16, 19-21, 22, 24, 26, 28, 29].

Тема 8: Філософські проблеми соціально-гуманітарних наук

План лекційного заняття:

1. Суспільство як предмет філософського аналізу.
2. Соціальне та гуманітарне наукове знання.
3. Специфіка соціально-гуманітарного знання.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Соціальне і гуманітарне як методологічна проблема суспільствознавства на різних етапах науки.
2. Особливості соціального пізнання.
3. Рефлексія як методологія в соціально-гуманітарному пізнанні

4. Зближення ідеалів природничо-наукового і соціально-гуманітарного пізнання
5. Роль цінностей в соціо-гуманітарному знанні.
6. Епістемологія гуманітарного знання.

Рекомендована література: [1, 2, 4, 5, 10, 11, 12, 13, 18, 19-21, 28-30].

Тема 9. Круглий стіл: етика науки. Наукова комунікація та наукові публікації
План практичного заняття (Орієнтовна тематика круглого столу)

1. Наука як соціальний інститут.
2. Наукова школа та етика науки.
3. Науковий пошук.
4. Основні засади академічної доброчесності у науковій, освітній (педагогічній) та практичній діяльності.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Наука як соціальний інститут.
2. Наукова школа та етика науки.
3. Науковий пошук.
4. Основні засади академічної доброчесності у науковій, освітній (педагогічній) та практичній діяльності.

Індивідуально-консультаційна робота

Індивідуально-консультаційна робота виконується у вигляді підготовки доповіді (тези) та виступу на круглому столі.

План індивідуально-консультаційної роботи:

1. Дайте визначення поняття «наука».
2. Ознаки і характеристики науки.
3. Філософські проблеми науки.
4. Сутність онтологічної функції філософії у науковому пізнанні.
5. Проаналізуйте поняття «раціональне знання» та «наукове знання».
6. Проаналізуйте співвідношення філософії і науки в історичному аспекті.
7. Проаналізуйте основні проблеми дослідження філософії науки.

Рекомендована література: [1, 2, 3, 4, 5, 8-12, 20-21, 22, 23, 24, 28].

6. ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Філософія як світоглядне універсальне знання та методологія наукового пізнання.
2. Історичні типи взаємозв'язку філософії і науки.
3. Предмет і функції, основні проблеми філософії науки. Наукознавство.
4. Наука та інші форми духовної культури. Зв'язок науки з іншими соціальними інститутами.
5. Наука – ненаука: проблема демаркації. Наукове і позанаукове знання (паранаука, псевдонаука).
6. Знання: його природа і типологія.
7. Наука як особливий тип знання. Атрибутивні характеристики наукового знання
8. Мова як засіб наукового пізнання. Види мов. Зміст, знак, значення.
9. Ціннісна природа науки. Норми та ідеали науки.
10. Наукова картина світу. Філософські основи науки.
11. Основні функції науки.
12. Емпіричний і теоретичний рівні наукового знання.
13. Загальнонаукові та загальнологічні форми наукового знання.
14. Емпіричні та теоретичні методи наукового знання.
15. Теорія як ідеал наукового пізнання. Теорія і реальність.

16. Проблема істини в науковому пізнанні. Концепції наукової істини
17. Дисциплінарна структура науки (класифікація наук).
18. Критерії співвідношення природничо-наукового («наук про природу» і гуманітарного знання («наук про дух»).
19. Специфіка соціо-гуманітарного знання.
20. Основні методологічні напрями та парадигми філософії науки
21. Філософія науки позитивізму та неопозитивізму (Конт, Спенсер, Шлік, Карнап)
22. Прагматизм та неопрагматистська філософія науки (Пірс, Рорті).
23. Герменевтична філософія науки (Дільтей, Гадамер, Рікьор).
24. «Критична теорія» науки Франкфуртської школи (Хоркхаймер, Адорно, Маркузе).
25. Концепція росту наукового знання Карла Поппера.
26. Концепція конкуруючих “дослідницьких програм” Імре Лакатоса.
27. Концепція наукових революцій Томаса Куна.
28. “Методологічний анархізм” Пола Фейєрабенда .
29. Моделі пристосувального еволюціонізму С. Тулміна і тематизації науки Дж. Холтона.
30. Ціннісні концепції наукової раціональності (Р. Мертон, Л. Лаудан).
31. Концепції науки неораціоналізму (Х. Патнем).
32. Комунікативна філософія науки (Хабермас).
33. Донаукові уявлення та формування наукового погляду на світ. Докласична наука (Антична, Середньовічна, Ренесансна).
34. Формування і основні засади класичної науки
35. Трансформація класичної науки в некласичну.
36. Сучасна постнекласична наука.
37. Наука – особливий соціальний інститут. Роль науки в сучасному суспільстві.
38. Науково-технічний прогрес та науково-технічна революція. Види та ознаки наукових революцій.
39. Норми та цінності наукової спільноти. Ціннісні орієнтації вченого.
40. Наука і мораль. Етика науки.
41. Свобода наукового пошуку і професійна та соціальна відповідальність вченого
42. Основні принципи та цінності філософії економіки (права)
43. Основні поняття синергетики. Синергетичні ефекти в економіці.
44. Проблема істини в науці. Концепції істини.
45. Основні форми і методи соціального знання.
46. Економіка (право) як соціальна, прагматистська наука.
47. Проблема класичної та некласичної раціональності
48. Філософські методи та їх роль в науці
49. Філософія грошей
50. Зв’язок економіки (права) з філософією.
51. Економіка (право) в структурі науки.
52. Зв’язок економіки (права) та моралі.
53. Філософія менеджменту та бізнесу.
54. Проблема кризи та «кінця» науки.
55. Ірраціональне в пізнанні (неявне знання, віра, інтуїція).
56. Холістична модель науки (І. Цехмістро).
57. Поняття «життєвого світу» як передумова та основа наукового пізнання (Е. Гусерль).
58. Охарактеризуйте основоположні риси наукового дослідження.
59. Дослідіть основні підходи до розуміння поняття методологія наукового дослідження.
60. Визначить, чим зумовлений недостатній розвиток методології державного управління.
61. Визначить рівні методології наукового дослідження.
62. Охарактеризуйте основні функції науки?
63. Визначить основні риси наукових досліджень?
64. Надайте визначення поняттю «методологія».

65. Розкрийте сутність та розуміння методу наукового дослідження?
66. Проаналізуйте види наукових досліджень з публічного управління та адміністрування?
67. Визначить основні етапи наукового дослідження.
68. Дайте визначення поняттю наука.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Загальний розподіл балів, які аспірант може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, представлено в табл. 7.1.

Семінарські заняття передбачають практичне опрацювання питань теми, роботу з нормативно-правовою базою; опрацювання практичних навичок роботи з науковою літературою; підготовкою наукових текстів; презентацій наукових виступів.

Робота на семінарському занятті передбачає також усне або письмове опитування, участь у дискусії. Максимальна кількість балів отримана аспірантом *денної та заочної форми навчання* на семінарському занятті становить 2 бали для денної форми навчання, 15 балів для заочної форми навчання.

Самостійна/індивідуальна робота аспіранта (*денної та заочної форм навчання*) полягає в опрацюванні проблемних теоретичних та практичних питань, включає дослідження електронних джерел, пошук друкованих публікацій (наукові праці, статті у періодичних виданнях, документи, офіційні звіти, статистичні матеріали, законодавчі та інші нормативно- правові акти за дисципліною).

Виконання самостійної/індивідуальної роботи (*для денної та заочної форми навчання*) оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування за питаннями, які виносяться на самостійну роботу або є предметом розгляду у дисертаційному дослідженні аспіранта.

Самостійна/індивідуальна робота аспіранта (*денної та заочної форм навчання*) оцінюється також:

- під час проведення проміжних контрольних заходів за:

- виконання індивідуального завдання: аспірант обирає наукову статтю з фахового видання за тематикою спеціальності D4 «Публічне управління та адміністрування» або темою власного дослідження (не старше 5 років), пише на неї рецензію із усіма вимогами до цього виду наукових публікацій чи здійснює підготовку доповіді (тез) та виступу на круглому столі. Оцінюється від 0 до 9 балів денна форма навчання та від 0 до 10 балів заочна форма навчання.

- участі у наукових заходах.

Наукова робота та інші творчі здобутки здобувача вищої освіти. За результатами участі у наукових конференціях, семінарах, круглих столах аспірант може набрати за семестр **додаткові 10 балів**. Така участь прирівнюється до виконання **самостійної або індивідуальної роботи аспірантів**.

Таблиця 7.1

(денна форма навчання)

Модулі	Змістовний модуль 1					
Загальна кількість балів за модулем №1	16 бали					
Теми	Т.1		Т.2		Т.3	
Семінарське заняття	2		0		2	
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять; участі аспірантів у наукових заходах					
Модульна контрольна робота	12					
Модулі	Змістовний модуль 2					
Загальна кількість балів за модулем №2	34					
Теми	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	T.9
Семінарське заняття	2	2	2	-	-	2
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять; участі аспірантів у наукових заходах					
Модульна контрольна робота	12					
Індивідуально-консультаційна робота	9					
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти Moodle	5					

Допуск – 50 балів
Екзамен - 50 балів
Загальна оцінка з курсу - 100 балів

Допуск – 50 балів

Екзамен - 50 балів

Загальна оцінка з курсу - 100 балів

(заочна форма навчання)

Модулі	Змістовний модуль 1						Допуск – 50 балів	Екзамен - 50 балів	Загальна оцінка з курсу - 100 балів
Загальна кількість балів за модулем №1	-								
Теми	Т.1		Т.2		Т.3				
Семінарське заняття	-		-		-				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та проміжних контрольних заходів (підготовки проєкту (завдання))								
Модульна контрольна робота	-								
Модулі	Змістовний модуль 2								
Загальна кількість балів за модулем №2	45								
Теми	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	T.9			
Семінарське заняття	-	-	-	-	-	15			
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та проміжних контрольних заходів (підготовки доповіді та виступу на круглому столі)								
Модульна контрольна робота	20								
Індивідуально-консультаційна робота	10								
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти Moodle	5								

Допуск – 50 балів

Екзамен - 50 балів

Загальна оцінка з курсу - 100 балів

Шкала оцінювання роботи аспіранта на семінарських заняттях*(денна, заочна форма навчання)*

К-сть балів		Критерії оцінювання
Денна	Заочна	
2	15	Оцінюється робота аспіранта, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.
1,5	10	Оцінюється робота аспіранта, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
1	5	Оцінюється робота аспіранта, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.
0	0	Оцінюється робота аспіранта, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.

Критерії оцінювання модульних контрольних робіт

Формою оцінювання здобувачів вищої освіти, які навчаються на денній та заочній формі, є контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі Табл. 7.3.

Таблиця 7.3

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання	
	<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Теоретичні питання	6 (2×3)	10 (2×5)
Тестовий блок	6 (10×0,6)	10 (10×1)
Всього	12	20

Таблиця 7.4

Шкала оцінювання індивідуально-консультаційної роботи зокрема проєкту рецензії, доповіді (тези) на круглому столі здобувачів вищої освіти

К-ть балів		Критерії оцінювання проєкту (рецензії)
денна	заочна	
9	10	Чітко дотримано вимоги до структури рецензії: назва статті, інформація про автора, опис проблеми, яка досліджується, рівень актуальності роботи, ступінь науковості, важливі моменти роботи, висновки. Аспірантом дотримано наукову стилістику у написанні рецензії. Надана оцінка значимості статті, на яку надається рецензія, для професійної сфери та загальнонаукового значення. Стаття, на яку надається рецензія, відповідає темі дисертаційного дослідження або спеціальності «Публічне управління та адміністрування».
6	5	В цілому дотримано вимоги до структури рецензії: назва статті, інформація про автора, опис проблеми, яка досліджується, рівень актуальності роботи, ступінь науковості, важливі моменти роботи, висновки. Є окремі порушення наукової стилістики у написанні рецензії. Надається поверхова оцінка значимості статті для професійної сфери та загальнонаукового значення. Стаття, на яку надається рецензія, відповідає темі дисертаційного дослідження, або спеціальності «Публічне управління та адміністрування».

3	3	Не дотримано вимог до структури рецензії, або є значні порушення наукової стилістики у написанні рецензії, або рецензія не містить оцінки значимості статті для професійної сфери та загальнонаукового значення. Стаття, на яку надається рецензія частково відповідає темі дисертаційного дослідження і спеціальності «Публічне управління та адміністрування»
0	0	Не підготовлено рецензію. Стаття, на яку надається рецензія, не відповідає темі дисертаційного дослідження і спеціальності «Публічне управління та адміністрування». Рецензія має ознаки плагіату.

Підсумкове оцінювання знань аспірантів здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та екзамену (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку:

Результати складання екзамену оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і вносяться у відомість обліку успішності здобувача вищої освіти, залікову книжку, індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (крім «незадовільно» і «не зараховано»).

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Таблиця 7.5

Шкала та критерії перезарахування результатів навчання, здобутих в неформальній освіті здобувача

Денна/заочна

К-сть балів	Форма заняття та діяльності	Критерії оцінювання	Рекомендовані ресурси для здобуття результату
9/10	Індивідуальна робота	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату обсягом 30 годин (1 кредит ECTS) або більше	Онлайн курси на платформі Прометеус та EdEra https://prometheus.org.ua https://ed-era.com/course/for-teachers/
2/15	Семінарського заняття	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату за темою семінарського заняття	Онлайн курси на платформі Прометеус та EdEra https://prometheus.org.ua https://ed-era.com/course/for-teachers/
0		Відсутній результат або результат не відповідає тематиці дисципліни	

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Білецький І. П. Філософія науки. Х.: ХНЕУ, 2020. 128 с.
2. Будко В. В. Філософія науки: Посібник. Х.: ХНАГХ, 2021. 193 с.
3. Добронравова І.С., Білоус Т.М., Комар О.В. Новітня західна філософія науки. Підручник. К.: Парапан, 2022. 216 с.
4. Ратніков В. С. Основи філософії науки. Вінниця: Універсум-Вінниця, 2023. 50 с.
5. Самардак М. М. Філософія науки: напрями, теми, концепції. К.: ПАРАПАН, 2021. 204 с.

Допоміжна:

6. Штанько В.І. Філософія і методологія науки: підручник для аспірантів всіх спеціальностей. – Харків: ХНУРЕ, 2022. – 180 с.
7. Чекаль Л.А., Сторожук С.В., Горбатюк Т.В. та інші. Філософія науки та інноваційного розвитку. – Київ-Ніжин, 2021. – 952 с.
8. Малигіна В. Д. Методологія наукових досліджень : монографія / В. Д. Малигіна, О. Ю. Холодова, Л. М. Акімова.— Рівне. 2021. 247 с.
9. Основи наукового мовлення : навч. посіб. / за ред. І. М. Плотницької, Р. І. Ленди. – Київ : ЦУЛ, 2022. 252 с.
10. Ладанюк А.П., Власенко Л.О., Кишенько В.Д. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник. – К.: Ліра-К, 2020. 368 с. URL: https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2019/Ladanuk_2019_368.pdf
11. Лагодієнко В., Іванченкова Л., Лагодієнко О. Вибір методології наукового дослідження. Підприємництво та інновації. 2022. Вип. 25. С. 133-137. URL: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/25.23>
12. Кучанський, О. Ю. Методологія формування інформаційних просторів суб'єктів наукової діяльності у сталому розвитку закладів вищої освіти : автореф. дис. ... д-ра техн. наук : 05.13.06 / О. Ю. Кучанський; Київський національний університет будівництва і архітектури. – Київ, 2021. - 44 с. - укр.
13. Медвідь, В. Ю. Методологія та організація наукових досліджень (у структурнологічних схемах і таблицях) [Текст] : навч. посіб. / Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. – Суми : Університетська книга, 2020. - 218 с.
14. Никончук, В. М. Інституційна методологія забезпечення розвитку інтелектуального капіталу в національній економіці : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.03 / В. М. Никончук; Міжрегіональна Академія управління персоналом. – Київ, 2021. – 20 с.
15. Січкаренко, Г. Масові комунікації: проблеми міждисциплінарного підходу у вищій освіті / Г. Січкаренко // Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. – 2021. — Вип. 11. – С. 368-385.
16. Паламар С., Науменко М. Реалізація принципів академічної доброчесності як дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти. Освітологічний дискурс.— 2022. Вип. 3-4. – С. 76-92.
17. Татар, М. С. Методологія і організація наукових досліджень [Текст] : навч. посіб / М. С. Татар ; Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т". – Харків : ХАІ, 2019. – 103 с. .
18. Шелудько, Е. І. Інструменти і методи проведення дофурсайтних досліджень економіки України / Е. І. Шелудько, М. Ю. Завгородня // Екон. вісн. ун-ту/ПереяславХмельниц. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. – 2021. – Вип. 49. – С. 127-139.

Інформаційні ресурси Інтернет:

19. База «Загальне законодавство» Верховної Ради України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
20. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
21. Офіційний сайт Національного агентства з питань державної служби. URL: <http://www.nads.gov.ua>

Міжнародні видання:

22. Beerbaum Dr. D. Applying Agile Methodology to Regulatory Compliance Projects in the Financial Industry: A Case Study Research (April 26, 2021). URL: <https://ssrn.com/abstract=3834205>

23. Bob R. Research Methods and Methodology in Finance and Accounting. Cengage Learning EMEA. URL: <http://eprints.glos.ac.uk/4296/>
24. Boland L. A. Economic Methodology: Theory and Practice. URL: <http://www.sfu.ca/~boland/methodology85.PDF>
25. Crespo R. F. The Nature and Method of Economic Sciences. Evidence, Causality, and Ends. London: Routledge, 2020. 202 s.
26. How to Write a Research Methodology in Four Steps. URL: <https://www.scribbr.com/dissertation/methodology/>
41. Igwenagu Ch. Fundamentals of research methodology and data collection. URL: <https://www.researchgate.net/publication/303381524>

Монографії для PhD:

27. Філософські засади наукової діяльності: [Текст]: [монографія] / уклад.: Б.В. Новіков, Р.М. Богачев, Г.М. Костроміна, К.В. Мацик, І.А. Муратова, Т.П. Руденко, І.І. Федорова, Т.В. Щириця. – Київ : КІП ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 130 с
28. Соціокультурні передумови трансформації методології науки [Текст] : [монографія] / [С. В. Вільчинська та ін. ; відп. ред.: М. Ю. Савельєва, Т. Д. Суходуб] ; НАН України, Центр гуманітар. освіти. – Київ : ЦГО НАН України : Четверта хвиля, 2020. – 214 с.
29. Габолич, Олександр. Філософія наукових теорій. Нарис перший: назви та реалії / О. Габолич, В. Кузнєцов; Національна академія наук України, Інститут філософії ім. Г. С. Сковороди. Монографія. – Київ: Наукова думка, 2023. – 530 с.
30. Мурашкін М.Г. Наука в контексті філософських знань: монографія / М.Г. Мурашкін. – Дніпро: ДДУВС; Монолит, 2021. – 184 с.

9/ ЛИСТ МОНІТОРИНГУ

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін

від _____ 20__ р. № ____.

Укладачі:

Леонід ЧУПРІЙ, д.політ. н.,
професор, професор кафедри
психології, педагогіки та суспільних
дисциплін

Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни

(протягом 5 років після затвердження або до затвердження освітньої програми)

Навчальний рік	Дата засідання кафедри	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП